TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2006. gada 1. jūnijā *

Apvienotās lietas C-442/03 P un C-471/03 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko attiecīgi 2003. gada 17. oktobrī un 10. novembrī iesniedza

P & O European Ferries (Vizcaya) SA, Bilbao (Spānija), ko pārstāv Dž. Levērs [*J. Lever*], *QC*, Dž. Elisons [*J. Ellison*], *solicitor*, un M. Pikforda [*M. Pickford*], *barrister*, kam palīdz E. Burtsalass [*E. Bourtzalas*] un H. Forgvuera Krespo [*J. Foguera Crespo*], *abogados*,

prasītāja lietā C-442/03 P,

Diputación Foral de Vizcaya, ko pārstāv I. Saenss-Kortabarija Fernandess [*I. Sáenz-Cortabarría Fernández*] un M. Moraless Isasi [*M. Morales Isasi*], *abogados*,

prasītāja lietā C-471/03 P,

* Tiesvedības valoda — angļu un spāņu.

otrs lietas dalībnieks —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv N. Kāns [*N. Khan*] un H. Buendija Sjerra [*J. Buendía Sierra*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*], Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*] (referents), S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*],

ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 22. septembrī,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 9. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savām apelācijas sūdzībām *P & O European Ferries (Vizcaya) SA*, iepriekš — *Ferries Golfo de Vizcaya SA* (turpmāk tekstā — "*P & O Ferries*") un *Diputación Foral*

de Vizcaya (Biskajas provinces padome, turpmāk tekstā — "*Diputación*") lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2003. gada 5. augusta spriedumu apvienotajās lietās T-116/01 un T-118/01 *P & O European Ferries* (*Vizcaya*) un *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija (*Recueil*, II-2957. lpp.; turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru minētā tiesa noraidījusi to prasības atcelt Komisijas 2000. gada 29. novembra Lēmumu 2001/247/EK par atbalsta sistēmu, ko Spānija īstenojusi par labu kuģniecības sabiedrībai *Ferries Golfo de Vizcaya* (OV 2001, L 89, 28. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums").

Prāvas rašanās fakti un apstrīdētais lēmums

2 Prāvas rašanās fakti pārsūdzētajā spriedumā bija atspoguļoti šādi:

"1 1992. gada 9. jūlijā *Diputación* [..] un Basku valdības tirdzniecības un tūrisma ministrija, no vienas puses, un *Ferries Golfo de Vizcaya*, pašlaik — *P & O European Ferries* (*Vizcaya*) [..], no otras puses, parakstīja līgumu (turpmāk tekstā — "sākotnējais līgums") par prāmju līnijas izveidošanu starp Bilbao un Portsmutu. Šis līgums paredzēja, ka laika posmā no 1993. gada marta līdz 1996. gada martam līgumu noslēgušās iestādes iegādāsies 26 000 ceļojuma kuponus izmantošanai maršrutā Bilbao-Portsmuta. Maksimālā finansiālā atlīdzība, kas maksājama *P & O Ferries*, bija noteikta 911 800 000 Spānijas pesetu (ESP) apmērā, un bija paredzēts, ka tarifs par vienu pasažieri būs ESP 34 000 1993.–1994. gadā un, ja vien netiek izdarīti grozījumi, ESP 36 000 1994.–1995. gadā un ESP 38 000 1995.–1996. gadā. Par sākotnējo līgumu netika paziņots Komisijai.

2 Ar 1992. gada 21. septembra vēstuli sabiedrība *Bretagne Angleterre Irlande*, kas ar komercnosaukumu "*Britanny Ferries*" jau vairākus gadus nodrošina

pārvadājuma pakalpojumus starp Plimutas ostu Apvienotajā Karalistē un Santanderas ostu Spānijā, vērsās Komisijā ar sūdzību par liela apmēra subsīdijām, ko *Diputación* un Basku valdība gatavojās piešķirt *P & O Ferries*.

3 Ar 1992. gada 30. novembra vēstuli Komisija lūdza Spānijas valdību iesniegt tai visu attiecīgo informāciju par šīm subsīdijām. Spānijas valdības atbildi Komisija saņēma 1993. gada 1. aprīlī.

4 1993. gada 29. septembrī Komisija nolēma uzsākt EKL 93. panta 2. punktā (jaunajā redakcijā — EKL 88. panta 2. punkts) paredzēto procedūru. Komisija uzskatīja, ka sākotnējais līgums nebija parasts komercdarījums, ņemot vērā, ka tas bija saistīts ar iepriekš noteikta ceļojuma kuponu skaita iegādi trīs gadu laikposmā, ka noteiktā cena bija augstāka par komerctarifu, ka ceļojuma kuponi tiktu apmaksāti pat par tādiem ceļojumiem, kas nav notikuši vai kas ir novirzīti uz citām ostām, ka līgums ietvēra apņemšanos segt visus zaudējumus, kas radušies jaunās līnijas pirmo trīs darbības gadu laikā, un ka attiecībā uz *P & O Ferries* tādējādi tika izslēgts ar komerciālo risku saistītais faktors. Ņemot vērā tai iesniegto informāciju, Komisija nolēma, ka *P & O Ferries* sniegtais finansiālais atbalsts ir uzskatāms par valsts atbalstu EKL 92. panta izpratnē (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 87. pants) un ka tas neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai to varētu atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu.

5 Ar 1993. gada 13. oktobra vēstuli Komisija paziņoja Spānijas valdībai par iepriekš minēto lēmumu un lūdza apstiprināt, ka tā apturēs visus maksājumus saistībā ar attiecīgo atbalstu līdz brīdim, kamēr Komisija pieņems galīgo lēmumu. Šajā vēstulē Spānijas valdība tika arī lūgta iesniegt savas piezīmes un sniegt visu vajadzīgo informāciju šī atbalsta izvērtēšanai.

6 Ar 1993. gada 10. novembra vēstuli Basku valdība informēja Komisiju par sākotnējā līguma izpildes apturēšanu.

7 Lēmumu uzsākt procedūru attiecībā uz atbalstu, ko Spānijas Karaliste piešķīrusi *P & O Ferries*, Komisija darīja zināmu pārējām dalībvalstīm un ieinteresētajām pusēm ar paziņojumu, kas tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* (OV 1994, C 70, 5. lpp.).

8 Administratīvās procedūras laikā *P & O Ferries* un Komisija apsprieda līguma, par kuru varētu notikt pārrunas starp pusēm, veidu. Šīs apspriedes tostarp attiecās uz sākotnējā līguma grozījumu projektu un priekšlikumiem sākotnējā līguma aizstāšanai ar jaunu līgumu.

9 Ar 1995. gada 27. marta vēstuli, kas bija adresēta kādam ģenerāldirektorāta (ĢD) "Transports" ierēdnim, kurš ir atbildīgs par valsts atbalsta jautājumiem transporta nozarē, *P & O Ferries* nosūtīja Komisijai jaunu līgumu (turpmāk tekstā — "jaunais līgums"), kas 1995. gada 7. martā bija noslēgts starp *Diputación* un *P & O Ferries* un kas būtu spēkā laikposmā no 1995. līdz 1998. gadam. No šim paziņojumam pievienotās vēstules izriet, ka *Diputación* saņems procentus par summām, kas tika nodotas *P & O Ferries* rīcībā sākotnējā līguma ietvaros.

10 Atbilstoši šim jaunajam līgumam *Diputación* apņēmās laikposmā no 1995. gada janvāra līdz 1998. gada decembrim iegādāties kopumā 46 500 ceļojuma kuponus, kas izmantojami maršrutā Bilbao-Portsmuta, ko apkalpo *P & O Ferries*. Valsts iestādes maksājamā maksimālā finansiālā atlīdzība bija noteikta ESP 985 500 000 apmērā, no kuriem ESP 300 000 000 bija jāsamaksā 1995. gadā, ESP 315 000 000 — 1996. gadā, ESP 198 000 000 — 1997. gadā un ESP 172 500 000 — 1998. gadā. Nolīgtais tarifs par vienu pasažieri bija ESP 20 000 1995. gadā, ESP 21 000 — 1996. gadā, ESP 22 000 — 1997. gadā un ESP 23 000 — 1998. gadā. Šie tarifi ietvēra atlaidi, ņemot vērā ilgtermiņa

saistības iegādāties biļetes, ko bija uzņēmusies *Diputación*, un tie bija aprēķināti, pamatojoties uz references tarifu ESP 22 000 apmērā, t.i., publicēto komerctarifu 1994. gadam, pieskaitot 5 % gadā, kas kopā veido ESP 23 300 1995. gadā, ESP 24 500 — 1996. gadā, ESP 25 700 — 1997. gadā un ESP 26 985 — 1998. gadā.

11 Jaunā līguma piektais noteikums noteic:

"[..] [*Diputación*] ar šo apstiprina, ka ir veikti visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību visiem piemērojamajiem tiesību aktiem attiecībā uz līgumu, un it īpaši ka šis līgums nepārkāpj valsts tiesību aktus, tiesību aktus attiecībā uz konkurences aizsardzību, kā arī Romas Līguma 92. pantu, un ka ir veikti visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Romas Līguma 93. panta 3. punktam."

12 1995. gada 7. jūnijā Komisija pieņēma lēmumu izbeigt izmeklēšanas procedūru, kas tika uzsākta par *P & O Ferries* piešķirto atbalstu (turpmāk tekstā — "1995. gada 7. jūnija lēmums").

13 1995. gada 7. jūnija lēmumā bija norādīts, ka ar jauno līgumu ir ieviesti vairāki nozīmīgi grozījumi, lai izpildītu Komisijas prasības. Basku valdība vairs nebija šī līguma puse. Saskaņā ar Komisijai iesniegto informāciju ceļojuma kuponu skaits, kas jāiegādājas *Diputación*, tika noteikts atbilstoši prognozēm, ka piedāvājumu pieņems noteiktas personu grupas ar zemiem ienākumiem un personas, kas piedalās sociālās un kultūras programmās, tai skaitā skolu grupas, jaunieši un vecāka gadagājuma personas. Ceļojuma kuponu cena bija zemāka nekā biļešu cena, kas norādīta attiecīgā laikposma brošūrās, saskaņā ar parasto praksi attiecībā uz atlaidēm lieliem komercpakalpojumu izmantotājiem par liela apmēra pasūtījumu. Lēmumā tāpat bija norādīts, ka jaunajā līgumā vairs nav ietverti arī pārējie sākotnējā līguma punkti, kas bija radījuši bažas.

14 1995. gada 7. jūnija lēmumā Komisija tāpat konstatēja, ka *P & O Ferries* piedāvātā pakalpojuma dzīvotspēja ir tikusi pierādīta ar sasniegtajiem komerciālajiem rezultātiem un ka minētā sabiedrība ir varējusi realizēt savu darbību bez valsts atbalsta. Saskaņā ar jauno līgumu *P & O Ferries* nebija nekādu īpašu tiesību Bilbao ostā un tā prioritāte uz ostas muliņa aprobežojās ar konkrētajiem tā kuģu atiešanas un pienākšanas laikiem, kas nozīmēja, ka citi kuģi faktiski varēja izmantot ostas muliņu pārējā laikā. Komisija uzskatīja, ka jaunais līgums, kura mērķis bija sniegt labumu tiem iedzīvotājiem, kas izmanto vietējos prāmja transporta pakalpojumus, atspoguļo parastas un godīgas komercattiecības attiecībā uz sniegto pakalpojumu tarifiem.

15 Komisija tādējādi uzskatīja, ka jaunais līgums nav uzskatāms par valsts atbalstu, un nolēma izbeigt 1993. gada 29. septembrī uzsākto procedūru.

16 Ar 1999. gada 28. janvāra spriedumu lietā T-14/96 *BAI*/Komisija (*Recueil*, II-139. lpp. [..]) Pirmās instances tiesa atcēla 1995. gada 7. jūnija lēmumu, pamatojoties uz to, ka Komisija, nolemjot, ka jaunais līgums nav uzskatāms par valsts atbalstu, bija balstījusies uz kļūdainu EK līguma 92. panta 1. punkta interpretāciju.

17 1999. gada 26. maijā Komisija nolēma uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru, lai ļautu ieinteresētajām pusēm iesniegt savas piezīmes par Komisijas formulēto nostāju, ņemot vērā iepriekš minēto spriedumu lietā *BAI*/Komisija (OV 1999, C 233, 22. lpp.). Ar 1999. gada 16. jūnija vēstuli Komisija informēja par to Spānijas Karalisti. Komisija saņēma atsevišķu ieinteresēto pušu piezīmes un iesniedza tās Spānijas iestādēm, lai tās varētu sniegt savas piezīmes. Spānijas iestādes savus argumentus iesniedza ar 1999. gada 21. oktobra vēstuli, ko papildināja to papildu piezīmes, kas datētas ar 2000. gada 8. februāri un 6. jūniju."

3 Pārsūdzētajā spriedumā apstrīdētais lēmums bija atspoguļots šādi:

"18 Ar [apstrīdēto lēmumu] [..] Komisija izbeidza EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru, atzīstot attiecīgo atbalstu par nesaderīgu ar kopējo tirgu un liekot Spānijas Karalistei pieprasīt tā atmaksu.

19 No apstrīdētā lēmuma izriet, ka, iegādājoties ceļojuma kuponus, *Diputación* vēlējās, no vienas puses, subsidēt ceļojumus Biskajā dzīvojošajām vecāka gadagājuma personām fiksēta tarifa ceļojumu programmas ar nosaukumu *"Adineko"* ietvaros un, no otras puses, veicināt to personu un iestāžu pieeju transportam Biskajā, kurām ir nepieciešami īpaši ceļošanas apstākļi (piemēram, vietējās iestādes, apvienības, arodapmācības iestādes un universitātes). No apstrīdētā lēmuma tāpat izriet, ka programmu *Adineko* Basku autonomās iestādes izveidoja, lai, sākot ar 1996. gadu, aizstātu valsts subsidēto ceļojumu programmu ar nosaukumu *"Inserso"*, kuru katru gadu izmantoja aptuveni 15 000 Biskajas iedzīvotāju (lēmuma 32.–34., 48. un 51. apsvērums).

20 Savā atbalsta izvērtējumā Komisija norāda, ka kopējais *Diputación* iegādātais ceļojuma kuponu skaits nebija noteikts, ņemot vērā tās faktiskās vajadzības. Komisija uzskata, ka pretēji tam, ko *Diputación* bija tai paskaidrojusi, no *P & O Ferries* iegādātais kuponu skaits nevarēja tikt noteikts, izmantojot *Inserso* programmas skaitļus. Komisija konstatē (49. apsvērums):

"[*Diputación*] nolēma 1995. gadā iegādāties 15 000 ceļojuma kuponus no [*P & O Ferries*], lai gan [tā] vēl joprojām piedalījās *Inserso* programmā, kuru 1995. gadā Biskajā bija izmantojuši aptuveni 15 000 personu. Basku autonomās iestādes nepaskaidroja, kāpēc Biskajas vajadzības šajā gadā bija divkāršojušās. Tās arī nenorādīja, kādēļ 1997. un 1998. gada programmas ietvaros tika paredzēti tikai

9000 un 7500 ceļojuma kuponi (15 000 vietā). Kad [*Diputación*] nolēma uzņemties pienākumu iegādāties šo ceļojuma kuponu skaitu, [tā] nezināja, ka reģiona iedzīvotāji turpinās izmantot *Inserso* programmu [lai arī *Diputación* bija pārtraukusi piedalīties šajā programmā] un ka tās pašas īstenotā programma nebūs veiksmīga. Basku autonomās iestādes arī nav paskaidrojušas, kādēļ iegādāto ceļojuma kuponu skaits dažādos mēnešos bija atšķirīgs (piemēram, 1995. gada janvārī tika iegādāti 750 kuponi, bet tā paša gada februārī — 3000 kuponu)."

21 Attiecībā uz izplatīto kuponu skaitu lēmumā ir konstatēts, ka *Adineko* ietvaros laikposmā no 1996. līdz 1998. gadam tika izplatīti 3532 kuponi un 12 520 ceļojuma kuponi tika izplatīti laikposmā no 1995. līdz 1998. gadam — programmas ietvaros, kuras mērķis ir atvieglot personu un iestāžu Biskajā pieeju transportam (50. un 51. apsvērums).

22 Visbeidzot, Komisija norāda, ka jaunajā līgumā ietverti vairāki noteikumi, kas normālā komerclīgumā par ceļojuma kuponu iegādi nebūtu ietverti, kā piemēru minot, ka līgumā ir precizēts iknedēļas un ikgadējais ceļojumu skaits, kas *P & O Ferries* ir jānodrošina, ka gadījumā, ja *P & O Ferries* vēlētos nomainīt kuģi, kas nodrošina pakalpojumu, ir vajadzīga *Diputación* piekrišana un ka līgumā ir paredzēti konkrēti nosacījumi, tādi kā apkalpes locekļu pilsonība vai preču un pakalpojumu izcelsme (52. apvērums).

23 Komisija no tā izdara šādus secinājumus (53. apsvērums):

"[Jaunais līgums] neatbilda Basku autonomo iestāžu patiesajām sociālajām vajadzībām un nav uzskatāms par normālu komercdarījumu, bet drīzāk par atbalstu kuģniecības sabiedrībai. Fakts, ka saskaņā ar [sākotnējo līgumu] un [jauno līgumu] piešķirtās summas ir ļoti līdzīgas, tikai apstiprina šo viedokli.

Iestādes ir izstrādājušas otru programmu, kas ļauj kuģniecības sabiedrībai saglabāt 1992. gadā apsolītā atbalsta apmēru."

24 Attiecībā uz EKL 87. panta 2. un 3. punktā paredzēto izņēmumu piemērojamību Komisija uzskata, ka šajā lietā nav piemērojams neviens no šiem izņēmumiem (56.–73. apsvērums).

25 Runājot par atbalsta atmaksu, Komisija noraida argumentu, saskaņā ar kuru šī atmaksa pieviltu *Diputación* un *P & O Ferries* tiesisko paļāvību. Šajā kontekstā Komisija atsaucas un pilnībā citē Tiesas 1997. gada 14. janvāra sprieduma lietā C-169/95 Spānija/Komisija (*Recueil*, I-135. lpp.) motīvu daļas 51.–54. punktu. Tāpat Komisija atsaucas uz faktu, ka 1995. gada 7. jūnija lēmums tika pārsūdzēts attiecīgajos termiņos un vēlāk Pirmās instances tiesa to atcēla, ka lēmums tika izpildīts vēl pirms tam, kad Komisija bija pieņēmusi galīgo lēmumu par šo atbalstu, un ka dalībvalsts tā arī nav pienācīgi paziņojusi par šo atbalstu atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam (74.–78. apsvērums).

26 Saskaņā ar apstrīdētā lēmuma 1. pantu:

"Spānijas piešķirtais valsts atbalsts [*P & O Ferries*] 985 500 000 Spānijas pesetu apmērā nav saderīgs ar kopējo tirgu".

27 Apstrīdētā lēmuma 2. pants ir formulēts šādi:

"1. Spānija veiks visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu no atbalsta saņēmējas 1. pantā paredzēto atbalstu, kas tika nelikumīgi nodots tās rīcībā.

2. Atmaksa jāveic nekavējoties, atbilstoši valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ja tās ļauj nekavējoties un efektīvi izpildīt šo lēmumu. Atmaksājamajiem atbalstiem tiek pieskaitīti procenti, sākot no datuma, kad atbalsts nodots saņēmējas rīcībā, līdz atmaksas datumam. Procenti tiek aprēķināti, pamatojoties uz references likmi, kas tiek izmantota līdzvērtīgas subsīdijas aprēķināšanai reģionālā atbalsta ietvaros.""

Process Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

4 Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 25. un 31. maijā, *P & O Ferries* (lieta T-116/01) un *Diputación* (lieta T-118/01) cēla prasības atcelt attiecīgi apstrīdētā lēmuma 2. punktu un visu šo lēmumu tā kopumā. *P & O Ferries* tika atļauts iestāties lietā *Diputación* prasījumu atbalstam lietā T-118/01. *Diputación* tika atļauts iestāties lietā *P & O Ferries* prasījumu atbalstam lietā T-116/01.

5 Ar 2003. gada 20. janvāra rīkojumu abas lietas tika apvienotas mutvārdu procesam un sprieduma pieņemšanai.

6 Pārsūdzētajā spriedumā Pirmās instances tiesa bija atzinusi, ka jaunais līgums nebija ietekmējis ar sākotnējo līgumu piešķirtā atbalsta būtību un ka abi šie līgumi ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas piešķirts un īstenots 1992. gadā, pretēji EKL 88. panta 3. punktam iepriekš nepaziņojot par to Komisijai.

7 Pirmās instances tiesa no tā tostarp secināja, ka Komisijai šādā gadījumā nebija pienākuma pierādīt faktisko atbalsta ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm un ka Komisija varēja pamatoti prasīt šāda atbalsta atgūšanu, un tiesiskās paļāvības aizsardzības princips pret to neiestājās. Tā arī atzina — tas, ka par

strīdīgo atbalstu netika paziņots Komisijai, nozīmē, ka Spānijas iestādes šajā lietā nevar atsaukties uz "pietiekama termiņa" principu, kas formulēts Tiesas 1973. gada 11. decembra spriedumā lietā 120/73 *Lorenz* (*Recueil*, 1471. lpp.). Tāpat Pirmās instances tiesa norādīja — tā kā minētais atbalsts tika īstenots, nepaziņojot par to Komisijai, tai nebija pienākuma pamatot savu lēmumu par šī atbalsta atgūšanu.

8 Turklāt Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka *res judicata* spēks, kas saistīts ar iepriekš minēto spriedumu lietā *BAI*/Komisija, neiestājas pret to, ka tiek izskatīti *P & O Ferries* un *Diputación* izvirzītie prasības pamati, kas tostarp attiecas uz to, ka jaunais līgums nevarēja tikt kvalificēts kā valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta izpratnē, un ka šie prasības pamati nebija pamatoti.

9 Visbeidzot, Pirmās instances tiesa noraidīja pārējos prasības pamatus. Tā tostarp atzina, ka Komisija bija pamatoti secinājusi, ka strīdīgais atbalsts netika piešķirts individuāliem patērētājiem bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi un ka tādēļ EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie nosacījumi nebija izpildīti.

10 Līdz ar to Pirmās instances tiesa noraidīja prasības un piesprieda *P & O Ferries* un *Diputación* segt pašiem savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus.

Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

11 *P & O Ferries* prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu un nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai, lai tā izlemtu par apstrīdētā lēmuma 2. punkta, ar kuru Komisija bija likusi atmaksāt atbalstu, tiesiskumu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus apelācijas instancē.

12 *Diputación* prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— ja lietas stāvoklis to atļauj, pašai izlemt lietu un atcelt apstrīdēto lēmumu vai, pakārtoti — atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu;

— pakārtoti — nodot lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies, izskatot lietu pirmajā instancē, un tiesāšanās izdevumus, kas radušies apelācijas instancē.

13 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— atzīt *Diputación* apelācijas sūdzību par nepieņemamu vai, pakārtoti — noraidīt to kā nepamatotu;

— noraidīt *P & O Ferries* apelācijas sūdzību;

— piespriest *P & O Ferries* un *Diputación* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

14 Ar 2005. gada 27. jūlija rīkojumu trešās palātas priekšsēdētājs saskaņā ar Reglamenta 43. pantu nolēma apvienot šīs lietas mutvārdu procesam un sprieduma pieņemšanai.

Par apelācijas sūdzībām

15 Lietā C-442/03 P *P & O Ferries* izvirza septiņus prasības pamatus.

16 Lietā C-471/03 P *Diputación* izvirza deviņus prasības pamatus. Attiecībā uz šo apelācijas sūdzību Komisija izvirza vienu iebildi par nepieņemamību.

17 Šo apelācijas sūdzību izskatīšanas nolūkos ir jāizanalizē:

— jautājums par *Diputación* apelācijas sūdzības pieņemamību;

— prasības pamati attiecībā uz *P & O Ferries* izmaksāto summu atzīšanu par valsts atbalstu;

— prasības pamati par to, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka par strīdīgo atbalstu nav bijis likumīgi paziņots Komisijai;

— prasības pamati attiecībā uz secinājumiem, ko Pirmās instances tiesa izdarījusi saistībā ar paziņojuma neesamību, un

— prasības pamats attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka minētais atbalsts nebija saderīgs ar EK līgumu.

Par Diputación apelācijas sūdzības pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

18 Komisija apgalvo, ka apelācijas sūdzība tika iesniegta novēloti un ka tādēļ tā nav pieņemama. Nenoliedzami, *Diputación* esot apstiprinājusi, ka tā 2003. gada 1. septembrī ir saņēmusi 2003. gada 5. augustā pasludināto spriedumu, kas ļauj uzskatīt, ka apelācijas sūdzība tika iesniegta noteiktajā termiņā. Tomēr vairāki faktori liecina, ka, apstiprinot šī sprieduma saņemšanu tik novēloti, *Diputación* nav rīkojusies ar pienācīgu rūpību un pat mākslīgi pagarinājusi tās rīcībā esošo termiņu savas apelācijas sūdzības sagatavošanai. Esot tikusi pārkāpta prasība par saprātīga termiņa ievērošanu, kuru var izsecināt no Pirmās instances tiesas Reglamenta 100. panta 2. punkta un 79. panta 2. punkta. Būtībā lietas dalībnieki ar Pirmās instances tiesas kancelejas 2003. gada 7. jūlija vēstuli tika informēti par pārsūdzētā sprieduma pasludināšanas datumu. Komisija un *P & O Ferries* apstiprināja šī sprieduma saņemšanu attiecīgi 2003. gada 12. un 13. augustā. *Diputación* 2003. gada 5. augustā publicētais preses paziņojums, kurā bija norādīts, ka tā gatavojas iesniegt apelācijas sūdzību par spriedumu, ar kuru noraidīta tās prasība, liecinot par to, ka prasītājai bija zināms par šo spriedumu jau ilgi pirms 2003. gada 1. septembra.

19 *Diputación* savukārt nav nekādu šaubu par apelācijas sūdzības pieņemamību. Pārsūdzētais spriedums tika izsniegts Pirmās instances tiesas Reglamenta 100. panta

1. punktā paredzētajā kārtībā, un apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš, kas sākās 2003. gada 1. septembrī, ir ticis ievērots. Minētā reglamenta 100. panta 2. punkts un 79. panta 2. punkts, uz kuriem atsaucas Komisija, neesot piemērojami spriedumu izsniegšanai, un tādēļ tie neesot būtiski. Jebkurā gadījumā neesot pierādīts, ka prasītājas juriskonsulti ar faksa palīdzību bija brīdināti par pārsūdzētā sprieduma kopijas nosūtīšanu, kā rezultātā šie panti šajā lietā neesot piemērojami. Turklāt apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš nevarot sākties no datuma, kad lietas dalībnieki uzzina par spriedumu, kuru tie apstrīd. Ja tas tā būtu, šis termiņš sāktos no Pirmās instances tiesas spriedumu pasludināšanas dienas tiktāl, ciktāl, sākot no šā datuma, tie ir pieejami Internetā, kas neatbilstu Pirmās instances tiesas Reglamenta 100. panta noteikumiem, lasot to kopā ar Reglamenta 101. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Visbeidzot, prasītāja atzīmē, ka laikposms, kurā tai, kā uzskata Komisija, vajadzēja iesniegt savu apelācijas sūdzību, bija tās juriskonsultu vasaras atvaļinājumu periods, kas atbilst arī tiesas atvaļinājumu periodam.

20 Savā atbildes rakstā Komisija turpina attīstīt savus argumentus attiecībā uz apelācijas sūdzības novēloto iesniegšanu. Komisija uzskata, ka, tā kā *Diputación* juridiskā adrese nav Luksemburgā, pārsūdzēto spriedumu vajadzēja nosūtīt pa pastu ierakstītā sūtījumā ar paziņojumu par saņemšanu saskaņā ar Pirmās instances tiesas 100. panta 1. punktu. Turklāt *Diputación* 2003. gada 5. augustā esot atzinusi, ka tā ir iepazinusies ar pārsūdzēto spriedumu Tiesas interneta mājas lapā, un tāpēc tai esot bijis zināms par šī sprieduma nosūtīšanu ar "tehnisku sakaru līdzekļu palīdzību" saskaņā ar Reglamenta 100. panta 2. punktu. Līdz ar to esot piemērojama 100. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētā prezumpcija, saskaņā ar kuru dokumentu par izsniegtu uzskata desmitajā dienā pēc ierakstītā sūtījuma iesniegšanas Luksemburgas pasta dienestiem. Šo prezumpciju atbilstoši šim noteikumam varot apstrīdēt tikai gadījumā, kad ar paziņojumu par saņemšanu pierāda, ka sūtījums ir saņemts pirms prezumētā datuma. Fakts, ka *Diputación* bija apstiprinājusi saņemšanu 2003. gada 1. septembrī, tādējādi neļauj apstrīdēt šo prezumpciju. Šādu Pirmās instances tiesas Reglamenta interpretāciju esot atzinusi arī Eiropas Kopienu Tiesa (2004. gada 19. februāra rīkojums lietā C-369/03 P *Forum des Migrants*/Komisija, *Recueil*, I-1981. lpp., 10. un 11. punkts). Tā kā tiek prezumēts, ka prasītāja ir saņēmusi pārsūdzēto spriedumu vēlākais 2003. gada 17. augustā un apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš beidzas 2003. gada 27. oktobrī, šī apelācijas sūdzība, kas iesniegta 2003. gada 10. novembrī, neesot pieņemama.

Tiesas vērtējums

21 Atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 44. panta 2. punkta trešajai daļai gadījumā, ja prasības pieteikumā nav norādīta dokumentu izsniegšanas adrese vietā, kur atrodas Pirmās instances tiesas mītne, kas ir šī reglamenta 44. panta 2. punkta pirmajā daļā paredzēta iespēja, un ja prasītāja advokāts vai pārstāvis nav piekritis tam, ka dokumentus viņam izsniedz pa faksu vai ar citu tehnisko sakaru līdzekļu palīdzību, kas ir minētā reglamenta 44. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēta iespēja, tad visus ar tiesvedību saistītos dokumentus attiecīgajai pusei izsniedz, nosūtot tos pa pastu ierakstītā sūtījumā; atkāpjoties no šī reglamenta 100. panta pirmā punkta, par pienācīgi notikušu dokumentu izsniegšanu uzskata ierakstītā sūtījuma iesniegšanu pasta iestādē vietā, kur atrodas Pirmās instances tiesas mītne.

22 Šajā lietā ir vispārzināms, ka *Diputación* nebija norādījusi adresi Luksemburgā tiesvedības Pirmās instances tiesā vajadzībām. Tādējādi tā nav izmantojusi iepriekš minētā 44. panta 2. punkta pirmajā daļā paredzēto iespēju. No otras puses, tā sava Pirmās instances tiesai iesniegtā prasības pieteikuma pirmajā lapaspusē ir norādījusi, ka tās advokāti piekrīt tam, ka ar tiesvedību saistītie dokumenti tiem tiek nosūtīti pa faksu saskaņā ar Pirmās instances tiesas 44. panta 2. punkta otro daļu. Līdz ar to minētā reglamenta 44. panta 2. punkta trešā daļa nav piemērojama (šajā sakarā skat. 2004. gada 29. oktobra rīkojumu lietā C-360/02 P *Ripa di Meana*/Parlaments (Krājums, I-10339. lpp., 21. punkts).

23 Pastāvot šādiem apstākļiem, pārsūdzētā sprieduma izsniegšanas kārtība šajā lietā var izrietēt tikai no šī reglamenta 100. panta 2. punkta otrās daļas, saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesas spriedumus un rīkojumus gadījumā, ja adresāts nav norādījis izsniegšanas adresi, izsniedz, tos nosūtot uz adresi, ko persona ir norādījusi dokumentu izsniegšanai, proti, sekretāra apliecinātu attiecīgā sprieduma vai rīkojuma kopiju vai nu nosūtot pa pastu ierakstītā sūtījumā ar paziņojumu par saņemšanu, vai arī nogādājot to personiski un saņemot parakstu par saņemšanu (šajā sakarā skat. iepriekš minēto rīkojumu lietā *Ripa di Meana*/Parlaments, 22. punkts). Saskaņā ar šo pašu noteikumu dokumentu par izsniegtu uzskata desmitajā dienā pēc ierakstītā sūtījuma iesniegšanas pastā vietā, kur atrodas Pirmās instances tiesas mītne.

24 Iepriekš minētā 100. panta 2. punkta otrajā daļā tomēr ir precizēts, ka adresātu par šo nosūtīšanu vai izsniegšanu informē ar "faksa vai citu tehnisku sakaru līdzekļu palīdzību". No šī formulējuma izriet, ka šis brīdinājums ir formalitāte, kura izpilde piekrīt vienīgi par spriedumu vai rīkojumu izsniegšanu atbildīgajam dienestam, t.i., Pirmās instances tiesas kancelejai.

25 Papildus tam minētā norma paredz, ka noteikums, saskaņā ar kuru dokumentu par izsniegtu uzskata desmitajā dienā pēc ierakstītā sūtījuma iesniegšanas pastā, nav piemērojams gadījumos, kad adresāts trīs nedēļu laikā pēc brīdinājuma saņemšanas pa faksu vai ar citu tehnisko sakaru līdzekļu palīdzību informē sekretāru, ka izsniedzamais dokuments līdz viņam nav nonācis. Adresāta brīdinājums pa faksu vai ar citu tehnisko sakaru līdzekļu palīdzību tādējādi ir procesuāla formalitāte, kas vienīgā var garantēt, ka izsniegšana tiek veikta pienācīgi. Būtībā, ja kanceleja nebrīdinātu adresātu saskaņā ar paredzētajiem nosacījumiem, adresāts nevarētu apstrīdēt prezumēto nosūtīšanas pa pastu datumu un noteikumam, kurš paredz šo adresāta iespēju, tiktu liegta tā iedarbība.

26 No šiem apsvērumiem izriet, ka, nepastāvot šādam adresāta brīdinājumam, ko veic Pirmās instances tiesas kanceleja, nevarētu prezumēt, ka attiecīgais spriedums vai rīkojums ir ticis izsniegts tā adresātam desmitajā dienā pēc ierakstītā sūtījuma iesniegšanas Luksemburgas pastā. Šādā gadījumā šī sprieduma vai rīkojuma izsniegšanas datums, ar kuru sākas apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš, ir datums, kurā adresāts ir apstiprinājis vai nu pa pastu tam nosūtītā ierakstītā sūtījuma saņemšanu vai attiecīgā sprieduma vai rīkojuma saņemšanu pret parakstu.

27 Šajā lietā, no vienas puses, ir zināms, ka Pirmās instances tiesas kanceleja ar faksa vai citu tehnisko sakaru līdzekļu palīdzību nav brīdinājusi *Diputación*, ka pārsūdzētais spriedums tai ticis nosūtīts pa pastu ierakstītā sūtījumā, un ka līdz ar to tiek uzskatīts, ka sūtījums nodots tā adresātam desmitajā dienā pēc tā iesniegšanas Luksemburgas pastā. Nenoliedzami, pārsūdzētā sprieduma pasludināšanas dienā publicētais preses paziņojums *Diputación* mājas lapā liecina par to, ka tā varēja būt iepazinusies ar pārsūdzēto spriedumu, iespējams, pateicoties Tiesas interneta mājas

lapai. Tomēr šis apstāklis pretēji Komisijas apgalvotajam nevar pierādīt, ka *Diputación* ir tikusi "brīdināta" par šī sprieduma izsniegšanu saskaņā ar Pirmās instances tiesas 100. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēto kārtību. Tāpat Komisija nevar atsaukties uz minētā reglamenta interpretāciju, ko Tiesa veikusi iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Forum des Migrants*/Komisija, kurā Tiesa aprobežojās ar šī reglamenta 44. panta 2. punkta trešās daļas piemērošanu, kas ir noteikums, kam, kā jau atzīmēts, nav nozīmes šajā lietā.

28 No otras puses, *Diputación* ir norādījusi, un neviens to nav apstrīdējis, ka tā ir apstiprinājusi, ka ir saņēmusi pārsūdzēto spriedumu 2003. gada 1. septembrī. Sākot no šā datuma, tai savas apelācijas sūdzības celšanai bija divu mēnešu termiņš, kam pieskaitāms Tiesas Reglamenta 81. panta 2. punktā paredzētais desmit dienu termiņš sakarā ar attālumu. Apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņš līdz ar to beidzās 2003. gada 10. novembrī. Apelācijas sūdzība tika iesniegta pirms šī datuma, un tādēļ tā nav novēlota.

29 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas iebilde par nepieņemamību ir noraidāma.

Par prasības pamatiem attiecībā uz P & O Ferries izmaksāto summu atzīšanu par valsts atbalstu

Lietas dalībnieku argumenti

30 Šos prasības pamatus *Diputación* ir izvirzījusi, lai pamatotu savā apelācijas sūdzībā ietvertos prasījumus lietā C-471/03 P.

31 Ar pirmo līdz trešo savas apelācijas sūdzības prasības pamatu *Diputación* norāda uz kļūdām tiesību piemērošanā, ko Pirmās instances tiesa pieļāvusi, uzskatot, ka Komisija pamatoti varēja kvalificēt *P & O Ferries* izmaksātās summas par valsts atbalstu.

32 Pirmais prasības pamats attiecas uz to, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, novērtējuma, vai *Diputación* ir darbojusies kā privāts investors, kas darbojas normālos tirgus ekonomikas apstākļos, veikšanai ņemot vērā kritēriju attiecībā uz valsts varas iesaistīšanās nepieciešamību.

33 Pirmkārt, šis kritērijs, kas pamatots ar valsts iesaistīšanās mērķu subjektīvu pārbaudi, neatbilstot judikatūrai (skat. it īpaši 2000. gada 12. oktobra spriedumu lietā C-480/98 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-8717. lpp., 16. punkts). Vienīgais kritērijs, uz kuru Pirmās instances tiesai vajadzēja pamatoties saskaņā ar Tiesas judikatūru, esot kritērijs attiecībā uz konkrētā publiskā saimnieciskās darbības subjekta un privātā investora rīcības salīdzinājumu, ņemot vērā šī publiskā saimnieciskās darbības subjekta rīcības ekonomisko analīzi, pielietojot objektīvus un pārbaudāmus elementus (skat. it īpaši 2003. gada 3. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-83/01 P, C-93/01 P un C-94/01 P *Chronopost* u.c./*Ufex* u.c., *Recueil*, I-6993. lpp.). Gadījumā, kad tāpat kā šajā lietā jautājums ir par pakalpojumu iegādi, nepastāv nekāds atbalsta elements, ja darījums notiek normālos tirgus cenas apstākļos. Šajā ziņā jaunais līgums esot salīdzināms ar līgumiem, kas parasti tiek noslēgti starp kuģniecības sabiedrībām un saimnieciskās darbības subjektiem.

34 Otrkārt, Pirmās instances tiesas veiktā šāda subjektīva kritērija izmantošana esot novedusi pie tā, ka tā ir pārkāpusi noteikumu, saskaņā ar kuru valsts rīcības ekonomiskā saprātīguma novērtējums ir jāveic tā laikposma kontekstā, kurā tika īstenoti strīdīgie pasākumi (2002. gada 16. maija spriedums lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp., 71. punkts). Lai novērtētu *Diputación* "reālo un faktisko" vajadzību iegādāties strīdīgos ceļojuma kuponus, Pirmās instances tiesa esot kļūdaini ņēmusi vērā vēlāko situāciju. Tāpat pārsūdzētā sprieduma 118. punktā minētajam Pirmās instances tiesas argumentam, saskaņā ar kuru nepieciešamība pierādīt šo vajadzību esamību pastāv vēl jo vairāk konkursa procedūras neesamības gadījumā, neesot nozīmes.

35 Ja tiktu pieļauta kritērija attiecībā uz valsts iesaistīšanās nepieciešamību izmantošana, no tā izrietētu nepieņemama nevienlīdzīga attieksme pret publiskiem un privātiem saimnieciskās darbības subjektiem, kā arī tiesiskās drošības un tiesiskās paļāvības principu pārkāpums. Ja valsts iesaistīšanās *a posteriori* tiktu atzīta par nevajadzīgu, attiecīgais privātais pakalpojumu sniedzējs būtu pakļauts pienākumam atmaksāt saņemtās summas, pat ja tās atbilstu normāliem tirgus apstākļiem, un tas tā būtu ilgā laikposmā, ņemot vērā desmit gadu noilguma periodu, kas noteikts 15. pantā Padomes 1999. gada 22. marta Regulā (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 88. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.). Šī kritērija rezultātā varētu rasties vispārējs pienākums paziņot par visiem valsts iesaistīšanās plāniem, lai Komisija varētu pieņemt lēmumu par to, vai tie ir pamatoti.

36 Otrais prasības pamats ir par to, ka Pirmās instances tiesa esot neprecīzi piemērojusi EKL 87. pantu, pārsūdzētā sprieduma 137. punktā secinot, ka ir pastāvējis valsts atbalsts, jo šajā lietā nebija vajadzības iegādāties ceļojuma kuponus. Nepieciešamība iegādāties šos kuponus Pirmās instances tiesā esot tikusi pierādīta. Fakts, ka kuponi tika izlietoti, pierādot šīs vajadzības pastāvēšanu. Par izmantotajiem kuponiem pārskaitītās summas tādējādi nevarot kvalificēt par valsts atbalstu. Attiecībā uz summām, kas pārskaitītas par vēl neizmantotajiem kuponiem, Pirmās instances tiesa tāpat nevarēja tās pārsūdzētā sprieduma 134. punktā kvalificēt par valsts atbalstu. No jaunā līguma būtībā izrietot, ka kuponus varēja izlietot pat pēc 1998. gada. Summas, kas pārskaitītas par visiem kuponiem, tādējādi atbilstot pakalpojumiem, kas ir lietderīgi publiskajai iestādei, kura tos finansējusi, un *P & O Ferries* paliek šo pakalpojumu parādnieks attiecībā pret *Diputación*. Izmeklēšanas procedūras uzsākšana pēc iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija pieņemšanas esot bijusi lēmuma apturēt kuponu izmantošanu tajā laikā pamatā, kas bijis piesardzības pasākums, gaidot Komisijas galīgo lēmumu. Pirmās instances tiesa tādēļ esot kļūdaini atteikusies ņemt vērā šo pierādījuma elementu, pārsūdzētā sprieduma 121. punktā secinot, ka jaunais līgums nebija noslēgts, lai apmierinātu "faktiskās" vajadzības. Runājot par apsvērumiem attiecībā uz izmantoto kuponu skaitu, izvēlētajiem maršrutiem un klimatiskajiem apstākļiem, kas minēti pārsūdzētā sprieduma 128.–130. punktā, tie esot acīmredzami kļūdaini, jo Pirmās instances tiesa nav precīzi novērtējusi tai iesniegtos pierādījumus.

37 Trešais prasības pamats attiecas uz to, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka Komisija varēja likumīgi atzīt visas izmaksātās summas par valsts atbalstu, tostarp tās summas, kas atbilda izmantotajiem kuponiem. Komisijai esot vajadzējis veikt nepieciešamo ekonomisko analīzi un nonākt pie secinājuma, ka par tirgus cenu pārskaitītās summas par sniegto pakalpojumu nevarēja tikt uzskatītas par ekonomisku priekšrocību un līdz ar to tās nebija uzskatāmas par valsts atbalstu.

Tiesas vērtējums

38 Pirms tika analizēts prasības pamats par EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, kas attiecas uz izskatāmo pasākumu atzīšanu par valsts atbalstu un kas ir sadalīts trīs daļās, Pirmās instances tiesa izskatīja Komisijas iebildi par nepieņemamību attiecībā uz šo prasības pamatu. Pēc Komisijas domām, ar šo prasības pamatu tika apstrīdēts *res judicata* spēks saistībā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *BAI*/Komisija un līdz ar to tas nevarēja tikt izskatīts.

39 Pirmās instances tiesa atzina minēto prasības pamatu par pieņemamu. Lai nonāktu pie šā risinājuma, tā pārsūdzētā sprieduma 77. punktā norādīja, ka ar kādu spriedumu saistītais *res judicata* spēks var radīt šķērsli prasības pieņemamībai, ja iepriekšējā prasība, kas ir attiecīgā sprieduma pamatā, ir bijusi starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, ir attiekusies uz to pašu priekšmetu un ir bijusi balstīta uz to pašu juridisko pamatojumu. Turpinājumā tā pārsūdzētā sprieduma 79. un 80. punktā norādīja, ka *Diputación* prasībai, kas bija vērsta pret citu aktu, nevis to, kas bija pamatā iepriekš minētajam spriedumam lietā *BAI*/Komisija, nav bijis tāds pats priekšmets kā prasībai, kas tika celta šī sprieduma pamatā esošajā lietā, un tā nav skārusi tos pašus lietas dalībniekus.

40 Nolemjot šādi, Pirmās instances tiesa kļūdaini piemēroja *res judicata* principa attiecībā uz iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija apjomu.

41 Pretēji Pirmās instances tiesas uzskatītajam iepriekš minētajam spriedumam lietā *BAI*/Komisija nebija tikai ierobežots spēks un tas iestājās pret tādu jaunu prasību celšanu, kam ir tas pats priekšmets, kas skar tos pašus lietas dalībniekus un balstās uz to pašu juridisko pamatojumu. Šim spriedumam bija *erga omnes* spēks, un tas liedza no jauna iesniegt Pirmās instances tiesai izskatīšanai jautājumus, kurus tā jau izlēmusi.

42 Būtībā iepriekš minētais spriedums lietā *BAI*/Komisija atcēla 1995. gada 7. jūnija lēmumu, ar kuru Komisija bija nolēmusi, ka jaunais atbalsts nav uzskatāms par valsts atbalstu, un līdz ar to bija nolēmusi izbeigt izmeklēšanas procedūru, kas bija uzsākta attiecībā uz *Ferries Golfo de Vizcaya* piešķirto atbalstu.

43 Šīs atcelšanas rezultātā ar atpakaļejošu spēku attiecībā uz visām personām tika atcelts 1995. gada 7. jūnija lēmums. Šādam spriedumam, ar kuru tiek atcelts tiesību akts, tādējādi ir *erga omnes* iedarbība, kas tam piešķir *res judicata* spēku ar absolūtu iedarbību (skat. it īpaši 1954. gada 21. decembra spriedumus lietā 1/54 Francija/Augstā iestāde, *Recueil*, 7. lpp., 34. punkts; lietā 2/54 Itālija/Augstā iestāde, *Recueil*, 73. lpp., 104. punkts; 1955. gada 11. februāra spriedumu lietā 3/54 *Assider*/Augstā iestāde, *Recueil*, 123. lpp., un 1999. gada 14. septembra spriedumu lietā C-310/97 P Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c., *Recueil*, I-5363. lpp., 54. punkts).

44 Šis spēks neattiecas tikai uz iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija rezolutīvo daļu. Tā attiecas arī uz šī sprieduma motīviem, kas ir tā rezolutīvās daļas nepieciešamais pamatojums un kas tādēļ nav atdalāmi no tās (šajā sakarā skat. 1988. gada 26. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās 97/86, 193/86, 99/86 un 215/86 *Asteris* u.c./Komisija, *Recueil*, 2181. lpp., 27. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *AssiDomän Kraft Products* u.c., 54. punkts).

45 Turklāt jautājums par *res judicata* absolūto spēku ir sabiedriskās kārtības jautājums, un līdz ar to tas ir izskatāms pēc pašas tiesas ierosmes.

46 Šajā lietā, lai atceltu 1995. gada 7. jūnija lēmumu, Pirmās instances tiesa tostarp iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI/*Komisija 80. punktā pamatojās uz secinājumu, saskaņā ar kuru jaunais līgums "nav normāls komercdarījums", un minētā sprieduma 81. punktā uz to, ka "Spānijas iestāžu iespējamajiem kultūras un sociālajiem mērķiem nav nekādas nozīmes [jaunā līguma] kvalificēšanā attiecībā uz Līguma 92. panta 1. punktu [jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 87. panta 1. punkts]". Pirmās instances tiesa tā paša sprieduma 82. punktā, visbeidzot, atzina, ka "Komisijas vērtējums, saskaņā ar kuru [jaunais līgums] nav uzskatāms par valsts atbalstu, pamatojas uz kļūdainu Līguma 92. panta 1. punkta interpretāciju" un ka "līdz ar to lēmums izbeigt izmeklēšanas procedūru, kas bija uzsākta attiecībā pret *Ferries Golfo de Vizcaya* piešķirto atbalstu, ietver šī noteikuma pārkāpumu un ir atceļams".

47 Iepriekš minētais spriedums lietā *BAI/*Komisija netika pārsūdzēts, un līdz ar to tā rezolutīvā daļa, kā arī iepriekš minētā motīvu daļa, kas ir sprieduma rezolutīvās daļas nepieciešamais pamatojums, kļuva galīgas.

48 No minētā sprieduma motīvu daļas nepārprotami izriet, ka Komisijai strīdīgo atbalstu vajadzēja kvalificēt par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta izpratnē un ka pēc minētās tiesību akta atcelšanas tai vajadzēja atsākt izmeklēšanas procedūru attiecībā uz šo atbalstu.

49 Lai nodrošinātu atbilstību šim spriedumam, Komisija atbilstoši savam pienākumam atsāka strīdīgā atbalsta izmeklēšanas procedūru par tā atbilstību Līgumam. Ar apstrīdēto lēmumu Komisija, no vienas puses, apstiprināja valsts atbalsta kvalifikāciju, ko Pirmās instances tiesa bija atzinusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *BAI/*Komisija, un, no otras puses, atzina, ka strīdīgais atbalsts nav bijis saderīgs ar Līgumu. Līdz ar to Komisija pieņēma lēmumu par tiem pašiem pasākumiem kā tie, kuru atzīšana par valsts atbalstu izrietēja no iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI/* Komisija.

50 Pastāvot šādiem apstākļiem, kad Pirmās instances tiesai tika iesniegta *Diputación* prasība pret apstrīdēto lēmumu, tā nevarēja no jauna izskatīt prasības pamatus, kas izvirzīti par to, ka strīdīgais atbalsts nav uzskatāms par valsts atbalstu, nepārkāpjot iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija piemērojamību. Tādēļ, pieņemot šādu nolēmumu, Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi *res judicata* absolūto spēku, kāds piemita tās iepriekš pieņemtajam spriedumam.

51 Līdz ar to pārsūdzētais spriedums ietver kļūdu tiesību piemērošanā daļā, kurā izskatīts prasības pamats, kas attiecas uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu un kura mērķis tā trijās daļās bija apstrīdēt strīdīgā atbalsta atzīšanu par valsts atbalstu. Šīs kļūdas rezultātā tomēr netiek apstrīdēta pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa.

52 No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Tiesa, ņemot vērā iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija *res judicata* spēku, nevar izskatīt *Diputación* pirmos trīs apelācijas sūdzības pamatus. Šie pamati nav efektīvi un ir noraidāmi.

Par prasības pamatiem attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa kļūdaini uzskatījusi, ka par strīdīgo atbalstu netika likumīgi paziņots Komisijai

53 Pirms prasības pamatu pārbaudes Pirmās instances tiesa uzskatīja par vajadzīgu izskatīt jautājumu par to, vai atbalsts, kas bija apstrīdētā lēmuma priekšmets, bija piešķirts saskaņā ar EKL 88. panta 3. punktā paredzēto procedūru, un līdz ar to vai jautājums ir par likumīgu atbalstu.

54 Pirmās instances tiesa nonāca pie secinājuma, ka šis atbalsts bija nelikumīgs, pamatojoties uz divām apsvērumu virknēm, kas attiecas, no vienas puses, uz jaunā līguma piemērojamību un, no otras puses, uz nepaziņošanu par šo līgumu.

55 Pirmkārt, Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka strīdīgais atbalsts tika īstenots 1992. gadā, iepriekš par to nepaziņojot Komisijai, un ka jaunais līgums nebija ietekmējis tā būtību. Tādējādi pārsūdzētā sprieduma 58. punktā tā norādīja, ka "no apstrīdētā lēmuma, ko papildina lietas dalībnieku šīs tiesvedības ietvaros sniegtie paskaidrojumi, nepārprotami izriet, ka sākotnējais līgums un jaunais līgums ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas piešķirts un īstenots 1992. gadā sākotnējā līguma ietvaros un bez iepriekšējas paziņošanas Komisijai". Turpinājumā Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 59. un 60. punktā ir paudusi uzskatu, ka "jaunais līgums ir vienīgi sākotnējā līguma grozījums", ka "tas tika izstrādāts ar mērķi aizstāt šo pēdējo minēto līgumu", un ka sākotnējā līguma grozījumi, kas izrietēja no jaunā līguma, "neietekmē ar sākotnējo līgumu piešķirtā atbalsta būtību". Minētā sprieduma 74. punktā Pirmās instances tiesa precizēja, ka "procedūra, kas tika uzsākta 1993. gada 29. septembrī un izbeigta ar 1995. gada 7. jūnija lēmumu, attiecās tikai uz sākotnējo līgumu".

56 Otrkārt, Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka par jauno līgumu nebija pienācīgi paziņots Komisijai, tostarp tāpēc, ka 1995. gada 27. marta vēstule, kas tika saņemta no *P & O Ferries* advokātiem un nevis no Spānijas valdības, nevar tikt uzskatīta par jaunā atbalsta paziņojumu. Pārsūdzētā sprieduma 70. punktā Pirmās instances tiesa šajā pašā kontekstā norādīja — "tas apstāklis, ka Komisija pieņēma paziņojumu par jauno atbalstu bez jebkādiem iebildumiem attiecībā uz tā tiesisko spēkā esamību, nekādā gadījumā nevar izmainīt strīdīgā atbalsta nelikumīgo raksturu".

Par prasības pamatiem attiecībā uz jaunā 1995. gada līguma piemērojamību

57 Ar savas apelācijas sūdzības piekto pamatu *Diputación* apstrīd pirmo apsvērumu virkni, uz kuru balstījās Pirmās instances tiesa, lai konstatētu, ka strīdīgais atbalsts ir nelikumīgs. Šis pamats ir izskatāms pirms pirmā, otrā un septītā *P & O Ferries* apelācijas sūdzībā izvirzītā pamata, kas vērsti pret to pašu pārsūdzētā sprieduma daļu.

Lietas dalībnieku argumenti

58 *Diputación* apgalvo, ka, nonākot pie secinājuma par strīdīgā atbalsta nelikumīgumu, Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi faktus, apstrīdēto lēmumu un pierādījumus, pārsūdzētā sprieduma 58. punktā secinot, ka jaunajā 1995. gada līgumā ietvertais atbalsts tika "piešķirts un īstenots 1992. gadā". Pirmās instances tiesa šī sagrozījuma dēļ esot pieļāvusi kļūdu faktu juridiskajā kvalificēšanā un izdarījusi neprecīzus juridiskos secinājumus no sava novērtējuma. Aizstājot apstrīdētā lēmuma pamatojumu ar savu pamatojumu, Pirmās instances tiesa tāpat esot kavējusi prasītāju īstenot tās tiesības uz aizstāvību.

59 Pēc Komisijas domām, šis prasības pamats attiecas tikai uz faktiska rakstura jautājumu un vienīgi atkārto Pirmās instances tiesai sniegtos mutvārdu paskaidrojumus. Tādēļ tas neesot pieņemams. Jebkurā gadījumā tas neesot pamatots. Par strīdīgo atbalstu nekad nav ticis paziņots. Visi Pirmās instances tiesas secinājumi šajā jautājumā esot atbilstoši, kā rezultātā tā pārsūdzētā sprieduma 58. punktā esot pamatoti secinājusi, ka abi līgumi ir uzskatāmi par vienu un to pašu atbalstu, kas īstenots nelikumīgi.

Tiesas vērtējums

60 No vienas puses, attiecībā uz piektā pamata pieņemamību, kas izvirzīts lietā C-471/03 P, *Diputación* pretēji Komisijas apgalvotajam nav vienīgi atkārtojusi tās Pirmās instances tiesai iesniegtos paskaidrojumus. Šis prasības pamats būtībā ietver precīzu un detalizētu pārsūdzētā sprieduma motīvu daļas, it īpaši sprieduma 58. punkta, kritiku. Turklāt tas attiecas uz Pirmās instances tiesas veikto lietas faktu sagrozīšanu, un tādēļ to nevarēja izvirzīt minētajā tiesā. No otras puses, kaut arī faktu novērtējums nav uzskatāms par tiesību jautājumu, kurš kā tāds ir pakļauts Tiesas kontrolei apelācijas sūdzības ietvaros, šis noteikums ir piemērojams, izņemot Pirmās instances tiesai iesniegto faktu sagrozīšanas gadījumus. Tādējādi Tiesa var

atcelt Pirmās instances tiesas pieļauto tai iesniegto faktu sagrozījumu, tostarp gadījumos, kad tā aizvieto strīdīgā lēmuma pamatojumu ar savējo (šajā sakarā skat. 2000. gada 27. janvāra spriedumu lietā C-164/98 P *DIR International Film* u.c./ Komisija, *Recueil*, I-447. lpp., 48. un 49. punkts).

61 Līdz ar to minētais prasības pamats ir pieņemams.

62 Tāpat tas ir arī pamatots.

63 Kā to pamatoti norāda *Diputación*, atbalsts, par kuru Komisija pieņēma nolēmumu apstrīdētajā lēmumā, ir no jaunā līguma izrietošs atbalsts, kuru Komisija izskatīja atsevišķi no sākotnējā līgumā paredzētā atbalsta.

64 Būtībā no apstrīdētā lēmuma noteikumiem izriet, ka nav pastāvējis tikai viens vienīgs atbalsts, kas tika īstenots 1992. gadā. Konstatējot strīdīgā atbalsta nelikumību, Komisija minētā lēmuma 77. un 78. punktā balstījās vienīgi uz faktiskajiem apstākļiem, kas attiecas tikai uz jauno 1995. gada līgumu un līdz ar to — uz 1995. gadā piešķirto un īstenoto atbalstu.

65 Tādējādi Komisija apstrīdētā lēmuma 43. punktā norādīja, ka "pirmais līgums, kas tika noslēgts starp Basku autonomajām iestādēm un *Ferries Golfo de Vizcaya*, tika apturēts un *Ferries Golfo de Vizcaya* saņemtās summas tika atmaksātas. Līdz ar to lietai vairs nebija priekšmeta". Komisija turpināja, minētā lēmuma 44. punktā norādot, ka "attiecībā uz otro līgumu Komisija uzskata, ka tas ietilpst Līguma 92. panta 1. punkta (šobrīd 87. panta 1. punkts) piemērošanas jomā". Šī lēmuma

45. punkts apstiprina Komisijas veiktās pārbaudes apjomu, precizējot, ka "nolūkā noskaidrot, vai 1995. gada līgums ietilpst Līguma 92. panta 1. punkta (šobrīd 87. panta 1. punkts) piemērošanas jomā, ir jānosaka, vai tas ir "normāls komercdarījums"". Šajā pašā kontekstā minētā lēmuma 67. punkts ietver norādi, saskaņā ar kuru "mūs interesējošais atbalsts tika piešķirts laikposmā no 1995. līdz 1998. gadam".

66 No iepriekš minētā izriet, ka Komisijas secinājumi apstrīdētajā lēmumā attiecas tikai uz tā atbalsta saderīgumu ar Līgumu, kas izriet no 1995. gada līguma. Komisija faktiski nevarēja rīkoties citādāk, jo 1995. gada 7. jūnija lēmuma, kas tika pieņemts, ņemot vērā šo līgumu, par kuru Komisija tika informēta ar 1995. gada 27. marta vēstuli, rezultātā tika atļauts īstenot tikai tajā minētos pasākumus.

67 Līdz ar to, pārsūdzētā sprieduma 58. punktā atzīstot, ka "sākotnējais līgums un jaunais līgums ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas piešķirts un īstenots 1992. gadā sākotnējā līguma ietvaros, iepriekš nepaziņojot par to Komisijai", un minētā sprieduma 74. punktā atzīstot, ka "procedūra, kas tika uzsākta 1993. gada 29. septembrī un izbeigta ar 1995. gada 7. jūnija lēmumu, attiecās vienīgi uz sākotnējo līgumu", Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi lietas faktus un apstrīdētā lēmuma saturu, aizvietojot minētajā lēmumā ietverto pamatojumu ar savējo (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *DIR International Film* u.c./Komisija, 48. un 49. punkts).

68 Tādējādi lietā C-471/03 P izvirzītais piektais prasības pamats ir pamatots.

69 Līdz ar to pārsūdzētajā spriedumā ir sagrozīti lietas fakti tiktāl, ciktāl tajā atzīts, ka jaunais līgums un sākotnējais līgums ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas īstenots, sākot no 1992. gada.

70 Tādēļ nav jāizskata pārējie trīs prasības pamati, kas vērsti pret šo pārsūdzētā sprieduma daļu, t.i.:

— pirmais lietā C-442/03 P izvirzītais prasības pamats attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdaini uzskatījusi, ka ar jauno līgumu netika piešķirts no sākotnējā atbalsta neatkarīgs atbalsts;

— otrais minētajā lietā izvirzītais prasības pamats, kas attiecas uz to, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 60. punktā secinot, ka sākotnējā līguma grozījumi neietekmēja šī līguma būtību;

— septītais šajā lietā formulētais prasības pamats attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 67. punktā nav ņēmusi vērā 1995. gada 7. jūnija lēmuma divējādo piemērojamību, ar kuru Komisija ne vien izbeidza 1993. gada 29. septembrī uzsākto procedūru, bet arī tieši pieņēma lēmumu par jaunā līguma, "kurš ir spēkā no 1995. līdz 1998. gadam", kvalificēšanu.

71 Tomēr, tā kā pārsūdzētais spriedums tāpat bija pamatots ar paziņojuma par jauno līgumu neesamību, ir jāturpina izskatīt prasības pamatus, kas attiecas uz šo jautājumu.

Par prasības pamatiem attiecībā uz paziņojuma par jauno līgumu neesamību

72 Ar savas apelācijas sūdzības trešo līdz sesto prasības pamatu *P & O Ferries* apstrīd pārsūdzētā sprieduma motīvus, saskaņā ar kuriem Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi, ka par strīdīgo atbalstu nebija pienācīgi paziņots Komisijai, un līdz ar to — pārsūdzētā sprieduma motīvus, kas tieši pamatoti ar šo secinājumu.

73 Nonākot pie secinājuma, saskaņā ar kuru par strīdīgo atbalstu netika paziņots, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 62. punktā norādīja, ka 1995. gada 27. marta vēstule, ko *P & O Ferries* advokāti bija nosūtījuši Komisijas ģenerāldirektorāta "Transports" ierēdnim, "lai gan ne tuvu nav uzskatāma par formālu paredzētā atbalsta paziņošanu, noslēdz ilgstošo vēstuļu apmaiņu starp Komisiju un prasītājām attiecībā uz līgumā pakāpeniski izdarītajām izmaiņām". Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 64. punktā tāpat secināja, ka 1995. gada 27. marta vēstuli nosūtīja *P & O Ferries* advokāti, nevis Spānijas valdība, ka tā bija adresēta Komisijas ģenerāldirektorāta "Transports" ierēdnim, lai gan Komisijas 1981. gada 2. oktobra vēstule dalībvalstīm SG (81) 12740 paredz, ka vēstules ir nosūtāmas Komisijas ģenerālsekretariātam, un ka 1995. gada 27. marta vēstulē nebija ietverta nekāda norāde uz EKL 88. panta 3. punktu. Pārsūdzētā sprieduma 66. un 70. punktā Pirmās instances tiesa norādīja, ka Komisijas rīcība apstiprina novērtējumu, saskaņā ar kuru 1995. gada 27. marta vēstule nebija akts, ar kuru tiek paziņots par atbalstu, un precizēja, ka apstāklis, ka Komisija pieņēma paziņojumu par jauno līgumu bez jebkādiem iebildumiem attiecībā uz tā tiesisko spēkā esamību, nevar izmainīt strīdīgā atbalsta nelikumīgo raksturu. Visbeidzot, minētā sprieduma 68. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka lietas dalībnieki "bija snieguši norādes, kas ļauj konstatēt, ka tie uzskata strīdīgo atbalstu par tādu, par kuru nav paziņots".

74 Pirms četru *P & O Ferries* apelācijas sūdzības pamatu, kas vērsti pret šo pārsūdzētā sprieduma daļu, izskatīšanas ir jāizanalizē Komisijas argumenti, saskaņā ar kuriem šo prasības pamatu pārbaude jebkurā gadījumā nebūtu lietderīga un tādēļ tie neesot uzskatāmi par efektīviem.

Par iepriekš minēto P & O Ferries apelācijas sūdzībā ietverto pamatu neefektīvo raksturu

75 Komisija norāda, ka *P & O Ferries* apelācijas sūdzībai ir tikai manevra raksturs. Jautājums, vai par strīdīgo atbalstu tika vai netika paziņots, neesot būtisks, jo jebkurā gadījumā prasītājas argumentācija attiecībā uz tiesiskās paļāvības principu nevar tikt atbalstīta. Būtībā šis atbalsts esot apstrīdēts prasības celšanai paredzētajā termiņā un *P & O Ferries* nevarot pamatoti apgalvot, ka tam ir tiesības saglabāt iegūto labumu

no šī atbalsta. Pat ja Tiesa nolemtu, ka par minēto atbalstu tika paziņots, un nosūtītu lietu atpakaļ Pirmās instances tiesai, šai tiesai nāktos nolemt, ka *P & O Ferries* jebkurā gadījumā ir pienākums atmaksāt strīdīgo atbalstu. Pastāvot šādiem apstākļiem, Tiesai neatkarīgi no attiecīgo prasības pamatu izskatīšanas vajadzētu nolemt, ka attiecīgā atbalsta procesuālais statuss neietekmē apstrīdētā lēmuma 2. panta tiesiskumu. Šajā jautājumā lietu ir iespējams izlemt, un Tiesai šī iemesla dēļ vajadzētu noraidīt *P & O Ferries* apelācijas sūdzību.

76 Šis arguments nav pieņemams tiktāl, ciktāl tas attiecas uz iepriekš minēto prasības pamatu atbilstību.

77 Būtībā šie prasības pamati ir vērsti pret pārsūdzētā sprieduma motīviem, ar kuriem Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka par strīdīgo atbalstu nav ticis paziņots. Tieši šis konstatējums par minētā atbalsta nelikumīgumu ļāva Pirmās instances tiesai nolemt, ka Komisijai nebija pienākuma šādā gadījumā pierādīt šī atbalsta faktisko ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm, Komisija varēja pamatoti prasīt šāda atbalsta atgūšanu un pret to neiestājās nedz tiesiskās paļāvības princips, nedz ārkārtas apstākļi. Pamatojoties uz šo pašu secinājumu, Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi, ka Spānijas iestādes šajā lietā nevarēja atsaukties uz iepriekš minētajā spriedumā lietā *Lorenz* formulēto "pietiekama laika" principu un ka Komisijai nebija jāpamato savs lēmums par strīdīgā atbalsta atgūšanu.

78 Pastāvot šādiem apstākļiem, iepriekš minētie prasības pamati, ar nosacījumu, ka tie ir pamatoti, var pamatot pārsūdzētā sprieduma atcelšanu tajā daļā, kur atzīts, ka strīdīgais atbalsts ir nelikumīgs, un līdz ar to tiek noraidīti šā sprieduma iepriekšējā punktā minētie iebildumi. Tādējādi šie prasības pamati pretēji Komisijas apgalvotajam nav neefektīvi.

79 Apstāklis, ka *P & O Ferries* apelācijas sūdzībai varētu būt manevra raksturs, pat ja to uzskatītu par pierādītu, neietekmē šo novērtējumu. Attiecībā uz Komisijas priekšlikumu, saskaņā ar kuru Tiesai neatkarīgi no iepriekš minēto prasības pamatu izskatīšanas vajadzētu nolemt, ka strīdīgais atbalsts jebkurā gadījumā ir jāatgūst un apelācijas sūdzība tādēļ jānoraida, tas ir balstīts uz kļūdainu Tiesas kompetences izpratni apelācijas sūdzības ietvaros. Šāds priekšlikums novestu pie tā, ka Tiesa tieši izlemtu lietu pēc būtības. Kad Tiesai tiek iesniegta apelācijas sūdzība, tā var izlemt lietu pēc būtības tikai pēc Pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanas.

80 Turklāt pretēji Komisijas apgalvotajam *P & O Ferries* apelācijas sūdzības sestais prasības pamats ir skaidri formulēts, un Tiesa var to izskatīt.

Par iepriekš minēto P & O Ferries apelācijas sūdzības pamatu pamatotību

81 Šie četri pamati ir cieši saistīti un ir izskatāmi kopā.

— Lietas dalībnieku argumenti

82 Ar savu trešo prasības pamatu *P & O Ferries* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 62. punktā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka 1995. gada 27. marta prasītājas advokātu vēstule Komisijai nav uzskatāma par formālu paredzētā jaunā atbalsta paziņojumu. Tāds esot bijis šīs vēstules mērķis.

83 Ceturtais prasības pamats ir vērsts uz to, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 64. punktā esot kļūdaini pamatojusies uz to, ka minēto vēstuli ir nosūtījuši advokāti, nevis Spānijas valdība, ka tā nav tikusi nosūtīta Komisijas ģenerālsekretariātam un ka tajā nav bijušas nekādas norādes uz EKL 88. panta 3. punktu, lai apstrīdētu, ka šai vēstulei bija paziņošanas akta raksturs.

84 Piektais prasības pamats ir par to, ka Pirmās instances tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 65. punktā nevarēja ņemt vērā faktu, ka vēstules, kuras prasītājas bija nosūtījušas Komisijai, tostarp 1995. gada 27. marta vēstule, visas ietvēra atsauci NN 40/93, kuru Komisija izmantoja ar sākotnējo līgumu saistītajos lietas materiālos. Šādai atsaucei, kas izmantota sarakstes ar Komisijas dienestiem vajadzībām, pašai par sevi neesot konkrētas juridiskas nozīmes, un tā nevarot ietekmēt, vai jaunais līgums tiek vai netiek kvalificēts kā jauns atbalsts.

85 Ar savu sesto prasības pamatu *P & O Ferries* norāda, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdījusies tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 66. punktā secinot, ka tās novērtējumu apstiprina Komisijas rīcība. Tieši pretēji, minētā rīcība esot apstiprinājusi ar 1995. gada 27. marta vēstuli veiktās paziņošanas pietiekamo raksturu.

86 Attiecībā uz ceturto prasības pamatu Komisija atbild, ka procedūras valsts atbalsta jomā vispārējā sistēma, kas izriet no EKL 88. panta 3. punkta, liecina par to, ka par atbalstiem ir jāpaziņo dalībvalstīm, un ka šī prasība ir prevalējusi pat pirms Regulas Nr. 659/1999 pieņemšanas. Tā kā šajā jomā pieņemtie lēmumi tiek adresēti dalībvalstīm, tās vienīgās var paziņot Komisijai par valsts atbalstu (šajā sakarā skat. 1998. gada 2. aprīļa spriedumu lietā C-367/95 P Komisija/*Sytraval* un *Brink's France*, *Recueil*, I-1719. lpp., 45. punkts, un 2001. gada 15. februāra spriedumu lietā C-99/98 Austrija/Komisija, *Recueil*, I-1101. lpp., 32. un 84. punkts). Nebūtu normāli, ja trešās personas veikta paziņošana varētu nodrošināt dalībvalsti pret lēmumu, ar kuru tiek izdots rīkojums atgūt atbalstu. Ja Tiesa uzskatītu, ka paziņošanas pienākums jebkurā gadījumā piekrīt dalībvalstīm, šis ceturtais prasības pamats nebūtu pamatots un pārējie pamati attiecībā uz strīdīgā atbalsta paziņošanu būtu neefektīvi.

87 Runājot par trešo prasības pamatu, Komisija norāda, ko prasītāja arī nav apstrīdējusi, ka pārsūdzētā sprieduma 68. punktā Pirmās instances tiesa ir atzīmējusi, ka lietas dalībnieki "uzskatīja strīdīgo atbalstu par tādu, par kuru nav paziņots". Apstrīdot Pirmās instances tiesas secinājumu, saskaņā ar kuru 1995. gada 27. marta vēstule nav bijusi paziņojums par atbalstu, *P & O Ferries* veltīgi apstrīd faktu novērtējumu, kas izriet no pārsūdzētā sprieduma.

88 Attiecībā uz piekto prasības pamatu Komisija noliedz, ka Pirmās instances tiesa ir atsaukusies uz apzīmējuma "NN" izmantošanu, lai konstatētu, ka par strīdīgo atbalstu netika paziņots. Pirmās instances tiesa esot balstījusies uz šo pierādījuma elementu pārsūdzētā sprieduma 65. punktā, lai minētā sprieduma 68. punktā izdarītu secinājumu attiecībā uz faktiem, un šo novērtējumu nevar apstrīdēt apelācijas sūdzības ietvaros.

— Tiesas vērtējums

89 Visu četru šeit izskatīto prasības pamatu mērķis ir apstrīdēt Pirmās instances tiesas atteikumu kvalificēt 1995. gada 27. marta vēstuli par aktu, ar kuru paziņots par atbalstu.

90 Pirmās instances tiesas veikta kāda fakta vai tiesību akta juridiskā kvalifikācija ir tiesību jautājums, kuru var izvirzīt apelācijas sūdzības ietvaros. Tas pats attiecas arī uz jautājumu, piemēram, par to, vai kāda vēstule ir uzskatāma par sūdzību Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punkta izpratnē (šajā sakarā skat. 1995. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-19/93 P *Rendo* u.c./Komisija, *Recueil*, I-3319. lpp., 26. punkts, un 2000. gada 29. jūnija spriedumu lietā C-154/99 P *Politi*/Eiropas Izglītības fonds, *Recueil*, I-5019. lpp., 11. punkts).

91 Šajā lietā, ņemot vērā izvirzīto argumentu, kas attiecas uz kritērijiem, ko Pirmās instances tiesa izmantojusi, lai atzītu, ka par strīdīgo atbalstu netika paziņots, raksturu, jautājums par to, vai 1995. gada 27. marta vēstule ir vai nav uzskatāma par jaunajā līgumā paredzētā strīdīgā atbalsta paziņojumu, ir tiesību jautājums, kas ietilpst Tiesas kompetencē.

92 Atbilstoši EKL 88. panta 3. punktam šajā noteikumā paredzētajam paziņošanas pienākumam ir pakļauti "visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu".

93 No paša šī noteikuma formulējuma izriet, ka tāds līgums kā jaunais līgums, ar kuru tika piešķirts strīdīgais atbalsts, ir pakļauts šajā noteikumā paredzētajam paziņošanas pienākumam. Līdz ar to, kā to pamatoti apgalvo *P & O Ferries*, pienākumam paziņot par šo jauno līgumu ir autonoms raksturs attiecībā pret pienākumu paziņot par sākotnējo līgumu. Tādējādi sākotnējā līguma nepaziņošana, kā rezultātā tas kļuva nelikumīgs, neietekmē jaunā līguma likumības pārbaudi, kas ietver novērtējumu, vai ir ievērota prasība par paziņošanu, kura attiecas tikai uz šo līgumu.

94 Apstāklis, ka Komisija par jauno līgumu tika informēta izmeklēšanas procedūras, kas tika uzsākta attiecībā uz sākotnējo līgumu, laikā, nevar atspēkot šo secinājumu. Būtībā, tā kā apstrīdētais lēmums, kā jau ticis norādīts, attiecas tikai uz atbalstu, kas tika piešķirts ar jauno līgumu, jautājums par to, vai par šo atbalstu tika vai netika paziņots, ir novērtējams neatkarīgi no tā, ka Komisija bija uzsākusi izmeklēšanas procedūru attiecībā uz sākotnējo līgumu.

95 Līdz ar to apstāklis, ka visas prasītāju Komisijai nosūtītās vēstules, ieskaitot 1995. gada 27. marta vēstuli, ietvēra atsauci NN 40/93, ko Komisija izmantoja ar sākotnējo līgumu saistītajos lietas materiālos, pats par sevi nevar ietekmēt, vai jaunais līgums tiek kvalificēts par jaunu atbalstu vai nē. Pirmās instances tiesa tādēļ

kļūdaini ir pamatojusies uz šo faktu, lai konstatētu, ka strīdīgais atbalsts nebija atdalāms no sākotnējā līgumā paredzētajiem pasākumiem, un līdz ar to secinātu, ka par strīdīgo atbalstu netika paziņots.

96 Turklāt no lietas materiāliem izriet, ka *P & O Ferries* mērķis, nosūtot 1995. gada 27. marta vēstuli, bija "pienācīgā laikā informēt" Komisiju par jaunā līguma esamību un tā saturu, kā arī par līgumslēdzējpušu vēlmi īstenot strīdīgo atbalstu.

97 Vispirms, pamatojoties tieši uz šajā vēstulē ietverto informāciju un ņemot vērā "jaunajā līgumā izdarītos būtiskos grozījumus", Komisija savā 1995. gada 7. jūnija lēmumā nolēma izbeigt izmeklēšanas procedūru, kas bija uzsākta attiecībā uz sākotnējo līgumu. Līdz ar to Komisija ir pienācīgi ņēmusi vērā minēto vēstuli, kas bija adresēta ierēdnim, kurš ir tieši atbildīgs par lietas uzraudzību strīdīgā atbalsta izskatīšanas ietvaros.

98 Turpinot, no 1995. gada 7. jūnija lēmuma noteikumiem izriet, ka šie būtiskie grozījumi jaunajā līgumā tika ieviesti "ar mērķi novērst Komisijas raizes". Turklāt 1995. gada 7. jūnija lēmuma nobeigumā ir ietverta ļoti konkrēta norāde, saskaņā ar kuru "jaunais līgums, kas būs spēkā laikposmā no 1995. līdz 1998. gadam, nav uzskatāms par valsts atbalstu". Līdz ar to Komisija nevar pamatoti apgalvot, ka tā nav tikusi informēta pienācīgā laikā, lai varētu sniegt savas piezīmes par jaunajā līgumā ietvertajiem pasākumiem, nedz arī apgalvot, ka 1995. gada 27. marta vēstule nav ļāvusi tai normāli īstenot savu kontroli.

99 Visbeidzot, no lietas materiāliem izriet, ka strīdīgais atbalsts, kas paredzēts jaunajā līgumā, pirms tam, kad Komisija 1995. gada 7. jūnijā nolēma izbeigt attiecībā uz sākotnējo līgumu uzsākto izmeklēšanas procedūru, vēl nebija izmaksāts. Pirmie pārskaitījumi *P & O Ferries* tika veikti tikai 1995. gada decembrī. Turklāt apstrīdētā lēmuma 77. punktā Komisija ir atzinusi, ka "summas tika izmaksātas pēc labvēlīgā

Komisijas 1995. gada 7. jūnija lēmuma". Jaunajā līgumā turklāt ir ietverts noteikums, kura piemērojamību Komisija nebija pakļāvusi atrunām 1995. gadā un saskaņā ar kuru "ir veikti visi pasākumi, lai ievērotu Romas Līguma 93. panta 3. punktu". Attiecībā uz to, ka jaunais līgums tika noslēgts pirms 1995. gada 7. jūnija lēmuma pieņemšanas, tas neļauj secināt, ka atbalsts tika īstenots pirms minētā lēmuma.

100 No iepriekš minētā izriet, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā kļūdaini ir atzinusi, ka attiecīgās puses un Komisija pašas ir uzskatījušas strīdīgo atbalstu par tādu atbalstu, par kuru nav paziņots.

101 Līdz ar to Tiesai nav jālemj par devīto *Diputación* izvirzīto prasības pamatu par to, ka Pirmās instances tiesa, nepieņemot nolēmumu attiecībā uz lūgumu par visu dokumentu saistībā ar 1995. gada līgumu iesniegšanu, kas būtu ļāvis konstatēt, ka Komisija ir uzskatījusi 1995. gada 27. marta vēstuli par jauna atbalsta paziņojumu, nav ņēmusi vērā tiesības uz aizstāvību un ir pārkāpusi Pirmās instances tiesas Reglamenta 66. pantu.

102 Tomēr Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nolemjot, ka 1995. gada 27. marta vēstule nav uzskatāma par aktu, ar kuru paziņots par atbalstu un kas atbilst EKL 88. panta 3. punkta prasībām.

103 Būtībā no EKL 88. panta 3. punkta sistēmas, kas izveido divpusējas attiecības starp Komisiju un dalībvalsti, izriet, ka paziņošanas pienākums ir dalībvalstīm. Līdz ar to nevar uzskatīt, ka šis pienākums ir izpildīts, kad par šo atbalstu paziņo atbalstu saņemošais uzņēmums. Kā Tiesa jau ir atzinusi, ar EKL 88. pantu ieviestā valsts atbalstu kontroles un izskatīšanas sistēma neparedz specifisku pienākumu atbalsta saņēmējam. No vienas puses, paziņošanas pienākums un sākotnējs aizliegums īstenot atbalsta plānus attiecas uz dalībvalsti. No otras puses, dalībvalsts ir arī tā lēmuma adresāts, ar kuru Komisija konstatē atbalsta nesaderīgumu un lūdz to

apturēt tās noteiktajā termiņā (skat. 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-39/94 *SFEI* u.c., *Recueil*, I-3547. lpp., 73. punkts).

104 Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka brīdī, kad Komisijai šajā lietā tika iesniegts jaunā līguma projekts, neviens tiesību akts neparedzēja, ka paziņošana, lai tā būtu likumīga, ir jāveic attiecīgajai valdībai. Kaut arī prasība, saskaņā ar kuru paziņošana ir attiecīgās valdības pienākums, ir atspoguļota Regulas Nr. 659/1999 2. panta 1. punktā, šis pants tikai kodificē Tiesas judikatūru, nepievienojot neko jaunu piemērojamo tiesību stāvoklim.

105 Pastāvot šādiem apstākļiem, Pirmās instances tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, varēja pamatoties uz apstākli, ka 1995. gada 27. marta vēstuli nebija nosūtījusi attiecīgās dalībvalsts valdība, lai nolemtu, ka šī vēstule nav uzskatāma par paziņojumu, kas atbilst EKL 88. panta 3. punkta prasībām.

106 Pirmās instances tiesa līdz ar to nav neprecīzi piemērojusi EKL 88. panta 3. punktu, šīs lietas apstākļos secinot, ka 1995. gada 27. marta vēstule nav uzskatāma par aktu, ar kuru tiek paziņots par jauno līgumu.

107 No iepriekš minētā izriet, ka, kaut arī Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi lietas faktus tiktāl, ciktāl tā ir atzinusi, ka jaunais līgums un sākotnējais līgums ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas īstenots, sākot no 1992. gada, tā ir pamatoti nolēmusi, ka strīdīgais atbalsts tika īstenots, nepaziņojot par to Komisijai. Līdz ar to Tiesai ir jānoraida apelācijas sūdzību prasījumi, kas vērsti pret šo pārsūdzētā sprieduma daļu.

Par prasības pamatiem attiecībā uz secinājumiem, ko Pirmās instances tiesa izdarījusi saistībā ar paziņojuma neesamību

108 Sestā, septītā un astotā *Diputación* izvirzītā prasības pamata mērķis ir apstrīdēt pārsūdzētā sprieduma motīvus, ko Pirmās instances tiesa ir secinājusi no attiecīgā atbalsta nepaziņošanas.

109 Ar savu sesto prasības pamatu *Diputación* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 142. un 143. punktā atzīstot, ka strīdīgais atbalsts bija nelikumīgs un ka tādēļ nebija nepieciešams, lai Komisija novērtētu šī atbalsta faktisko ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.

110 Šis prasības pamats ir noraidāms. Kā Tiesa jau ir nolēmusi, ja Komisijai savā lēmumā būtu jāpierāda jau piešķirto atbalstu faktiskā ietekme, tas novestu pie tā, ka tiek piešķirtas priekšrocības dalībvalstīm, kas piešķir atbalstu, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktā paredzēto paziņošanas pienākumu, par sliktu tām dalībvalstīm, kuras paziņo par plānoto atbalstu (skat. 1990. gada 14. februāra spriedumu lietā C-301/87 Francija/Komisija, *Recueil*, I-307. lpp., 33. punkts).

111 Šajā lietā Pirmās instances tiesa, kā tas jau iepriekš norādīts, ir pamatoti nolēmusi, ka 1995. gada 27. marta vēstule nebija uzskatāma par aktu, ar kuru tiek paziņots par jauno līgumu. Līdz ar to Pirmās instances tiesa, nepieļaujot kļūdu tiesību piemērošanā, varēja no tā secināt, ka Komisijai nebija jāpierāda piešķirtā atbalsta faktiskā ietekme uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tādēļ sestais prasības pamats nav pamatots.

112 *Diputación* septītais prasības pamats ir par to, ka Pirmās instances tiesa esot sagrozījusi argumentus, kurus tā bija tai iesniegusi, un līdz ar to pārkāpusi tiesības uz aizstāvību. Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 203. punktā esot norādījusi,

ka *Diputación* nevarēja atsaukties uz "*P & O Ferries* tiesiskās paļāvības aizsardzību", kaut arī tā patiesībā bija izvirzījusi savas tiesiskās paļāvības aizsardzību, kas tai ir kā jaunā līguma pusei. Pat ja ārkārtas apstākļu esamību un tiesiskās paļāvības aizsardzību būtu izvirzījusi *P & O Ferries*, Pirmās instances tiesa nevarētu secināt, ka *Diputación* nevarēja izvirzīt prasības pamatu, kas pamatots ar šī uzņēmuma tiesiskās paļāvības principu.

113 Komisija apgalvo, ka septītā prasības pamata apjoms tiesvedības gaitā ir mainījies. *Diputación* savā replikas rakstā esot atkārtojusi prasības pamatu attiecībā uz atbalstu saņemošā uzņēmuma tiesiskās paļāvības pārkāpumu, kuru tā bija izvirzījusi jau Pirmās instances tiesā. *Diputación* savā apelācijas sūdzībā esot izvirzījusi citu prasības pamatu attiecībā uz savas tiesiskās paļāvības pārkāpumu. Līdz ar to prasības pamats attiecībā uz saņēmējuzņēmuma tiesisko paļāvību esot jauns prasības pamats, kas līdz ar to nav pieņemams. Jebkurā gadījumā tas neesot pamatots.

114 Vispirms ir jānoraida Komisijas izvirzītā iebilde par nepieņemamību attiecībā uz septīto prasības pamatu. Pretēji Komisijas apgalvotajam *Diputación* savā replikas rakstā, tāpat kā savā apelācijas sūdzībā ir izvirzījusi to pašu prasības pamatu par to, ka Pirmās instances tiesa esot sagrozījusi tās argumentāciju, ņemot vērā tikai *P & O Ferries* tiesisko paļāvību, lai gan *Diputación* bija atsaukusies arī uz savu tiesisko paļāvību. Līdz ar to šis prasības pamats ir pieņemams.

115 Tomēr tas nav pamatots. Kaut arī ir patiesība, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 203. punktā ir tieši minējusi tikai "*P & O Ferries* tiesisko paļāvību", tā tomēr ir atbildējusi uz *Diputación* argumentāciju, minētā sprieduma 202. punktā nolemjot, ka tas ir nevis Spānijas iestāžu, bet saņēmējuzņēmuma pienākums norādīt uz ārkārtas apstākļu esamību, kas varētu pamatot tā tiesisko paļāvību, lai apstrīdētu nelikumīga atbalsta atmaksu. *Diputación* līdz ar to nav pamata apgalvot, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā ir sagrozījusi tās argumentāciju.

116 Ar savu astoto prasības pamatu *Diputación* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi prasības argumentus, kas pamatoti ar EKL 10. pantu un labas pārvaldības principu, pārsūdzētā sprieduma 211. punktā secinot, ka šie argumenti apstrīd strīdīgā atbalsta nelikumīgumu. Tieši pretēji, prasītāja esot norādījusi, ka EKL 10. pants un minētais princips iestājas pret atbalsta, kaut arī tas būtu nelikumīgs, atmaksu. Šī sagrozījuma rezultātā Pirmās instances tiesa faktiski neesot izskatījusi šo prasības pamatu un pārkāpusi tiesības uz aizstāvību.

117 Tomēr no lietas materiāliem izriet, ka argumenti, ar kuriem *Diputación* tostarp sava prasības pieteikuma 261. un 272.–275. punktā vēlējās apstrīdēt Komisijas rīcību, atsaucoties uz EKL 10. pantu un labas pārvaldības principu, sasaucās ar argumentiem, kurus prasītāja bija izvirzījusi, lai pierādītu, ka par strīdīgo atbalstu bija pienācīgi paziņots, un būtībā bija sajaukušies ar šiem argumentiem.

118 Pastāvot šādiem apstākļiem, nevar pamatoti apgalvot, ka Pirmās instances tiesa būtu sagrozījusi *Diputación* argumentus, nolemjot, ka argumenti attiecībā uz EKL 10. pantu un labas pārvaldības principu būtībā šķita tādi, kas kritizē Komisijas rīcību lietas pārbaudes laikā un apstrīd strīdīgā atbalsta atzīšanu par nelikumīgu atbalstu. Līdz ar to *Diputación* astotais prasības pamats ir noraidāms.

Par prasības pamatu attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatot, ka strīdīgais atbalsts nebija saderīgs ar Līgumu

119 Ceturtais prasības pamats lietā C-471/03 P ir vienīgais pamats, ar kuru tiek apstrīdēts Pirmās instances tiesas veiktais novērtējums, saskaņā ar kuru EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais izņēmums šajā lietā nav piemērojams.

Diputación argumentācija

120 Šis prasības pamats sastāv no divām daļām.

121 Šī prasības pamata pirmajā daļā *Diputación* norāda, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi apstrīdētā lēmuma motivāciju, pārsūdzētā sprieduma 165. punktā norādot, ka strīdīgais atbalsts nevarēja sniegt labumu patērētājiem, kuri izmanto citas kuģniecības sabiedrības, kas var nodrošināt satiksmi starp Portsmutu un Bilbao. Apstrīdētā lēmuma 58. un 59. punktā Komisija būtībā esot uzskatījusi, ka EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunkts nevar būt piemērojams, jo nav pārskatāmības par kuģniecības sabiedrības izvēles iespējām. Šādā veidā sagrozot apstrīdētā lēmuma noteikumus, Pirmās instances tiesa neesot ļāvusi prasītājai pienācīgi nodrošināt savu aizstāvību.

122 Šī prasības pamata otrajā daļā prasītāja apgalvo, ka Pirmās instances tiesa jebkurā gadījumā, interpretējot EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 166. punktā pamatojoties uz to, ka atbalsts tika piešķirts vienam vienīgam operatoram, izslēdzot citas sabiedrības, kas varētu izpildīt paredzēto sociālo mērķi. Tiktāl, ciktāl tikai viens operators varēja sniegt pakalpojumu attiecīgajā līnijā, neesot konstatējams atbalsta diskriminējošais raksturs attiecībā uz konkrēto pakalpojumu izcelsmi. Šādā gadījumā, tā kā apstrīdētajā lēmumā tika atzīts strīdīgā atbalsta sociālais raksturs (58. punkts), bija piemērojams EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunkts.

Tiesas vērtējums

123 Attiecībā uz minētā prasības pamata pirmo daļu no apstrīdētā lēmuma noteikumiem izriet, ka, lai atzītu, ka strīdīgais atbalsts neatbilst EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētajam nosacījumam, saskaņā ar kuru atbalsts ir jāpiešķir "bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi", Komisija, no vienas puses, minētā lēmuma 58. punktā ir pamatojusies uz apstākli, ka "ir notikusi ceļojuma

kuponu iegāde tikai no *Ferries Golfo de Vizcaya* un Basku autonomās iestādes nav pierādījušas, ka uzņēmums tika izvēlēts pārskatāmā veidā", un, no otras puses, apstrīdētā lēmuma 60. punktā — uz faktu, ka "Basku iestādes būtu varējušas sasniegt tos pašus sociālā rakstura mērķus ar dažādotiem ceļojumu piedāvājumiem".

124 Komisija šo iemeslu dēļ bija secinājusi, ka *Ferries Golfo de Vizcaya* bija vienīgais strīdīgā atbalsta saņēmējuzņēmums un ka nav ticis pierādīts, ka ar šo atbalstu paredzētie sociālie mērķi varēja tikt sasniegti, iegādājoties ceļojuma kuponus tikai no šī uzņēmuma.

125 Atsakoties piemērot EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, Komisija līdz ar to pretēji *Diputación* apgalvotajam nav pamatojusies tikai uz pārskatāmības attiecīgā kuģniecības operatora izvēlē trūkumu.

126 Tādēļ Pirmās instances tiesa nav nedz sagrozījusi apstrīdētā lēmuma motivāciju, nedz arī pārkāpusi tiesības uz aizstāvību, pārsūdzētā sprieduma 165. punktā konstatējot, ka "*Diputación* nav nedz apgalvojusi, nedz arī *a fortiori* pierādījusi, ka patērētāji arī būtu guvuši labumu no strīdīgā atbalsta, iespējams, izmantojot citas kuģniecības sabiedrības, kas var nodrošināt satiksmi starp Bilbao un Portsmutu".

127 Līdz ar to šī prasības pamata pirmajai daļai nav nekāda faktiskā pamatojuma, un tādēļ to nevar apmierināt.

128 Attiecībā uz šī ceturtā prasības pamata otro daļu ir jāatzīmē — secinot, ka EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunkts šajā lietā nebija piemērojams, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 166. punktā nav pamatojusies vienīgi uz apstākli, ka vienošanās par ceļojuma kuponu iegādi tika noslēgta tikai starp *Diputación* un *P & O Ferries*.

129 Pirmās instances tiesa minētā punkta pirmajā teikumā būtībā ir secinājusi, ka "saskaņā ar jauno līgumu *P & O Ferries* saņem iepriekš noteiktu ikgadēju maksājumu, neskatoties uz gala patērētāju faktiski izlietoto ceļojuma kuponu skaitu". Ar šo norādi Pirmās instances tiesa ir vēlējusies atgādināt, kā tas it īpaši tika secināts pārsūdzētā sprieduma 121. un 137. punktā, ka šo līgumu *Diputación* nebija noslēgusi, lai nodrošinātu faktiskās vajadzības, bet gan lai piešķirtu *P & O Ferries* priekšrocību, kuru tā nebūtu saņēmusi normālos tirgus apstākļos.

130 Šajā lietā, ņemot vērā novērtējumu, ko Pirmās instances tiesa sniegusi attiecībā uz *P & O Ferries* piešķirtās ekonomiskās priekšrocības raksturu, ar pārsūdzētā sprieduma 166. punkta pirmajā teikumā ietverto norādi jebkurā gadījumā pietiek, lai juridiski pamatotu pārsūdzētā sprieduma 167. pantā ietverto secinājumu, saskaņā ar kuru strīdīgais atbalsts nevar tikt novērtēts kā tāds, kas "piešķirts individuāliem patērētājiem bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi" EKL 87. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

131 Pirmās instances tiesa, piemērojot šo noteikumu, līdz ar to nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

132 Tādēļ minētā prasības pamata otrā daļa nav pamatota un ir noraidāma.

133 No iepriekš minēto apsvērumu kopuma izriet, ka Pirmās instances tiesa savā spriedumā ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā un lietas faktu sagrozījumu tiktāl, ciktāl, pārkāpjot *res judicata* spēku, kam ir absolūta iedarbība un kas izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *BAI*/Komisija, tā izskatīja prasības pamatu attiecībā uz EKL 87. panta 1. punkta pārkāpumu, un tiktāl, ciktāl tā nolēma, ka jaunais līgums un sākotnējais līgums ir uzskatāmi par vienu atbalstu, kas ieviests 1992. gadā.

134 Tā kā šī kļūda tiesību piemērošanā un lietas faktu sagrozīšana tomēr neietekmē pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu, nav pamata atcelt šo spriedumu.

135 Līdz ar to apelācijas sūdzības ir noraidāmas.

Par tiesāšanās izdevumiem

136 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībai, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *P & O Ferries* un *Diputación* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tām spriedums nav labvēlīgs, jāpiespriež *P & O Ferries* un *Diputación* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) apelācijas sūdzības noraidīt;

2) *P & O European Ferries (Vizcaya) SA* un *Diputación Foral de Vizcaya* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]